

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.001.005.2015

P/16/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/001 – „Wykonanie budżetu państwa w 2015 r.”.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontroler	Małgorzata Szafran, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 98882 z 15 stycznia 2016 r. i nr LGD/3/2016 z 11 kwietnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2a)
Jednostka kontrolowana	Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku, 80-748 Gdańsk, ul. Chmielna 27/33 (dalej: „Oddział”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Aneta Pawłowska, pełniąca obowiązki Dyrektora Oddziału od 1 marca 2016 r. (dalej: „Dyrektor Oddziału”). Do 29 lutego 2016 r. Dyrektorem Oddziału była Renata Ziółkowska. (dowód: akta kontroli str. 3-3a)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena i jej uzasadnienie

Najwyższa Izba Kontroli ocenia¹ pozytywnie wykonanie planu finansowego w 2015 r. w Oddziale.

W wyniku kontroli 8,0% kosztów bieżących i wydatków inwestycyjnych Oddziału stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych² i przepisach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Zrealizowane przychody własne były wyższe od planowanych. Nie stwierdzono nieprawidłowości przy udzielaniu objętych badaniem ulg w spłatach należności.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała przekazane do Centrali Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: „ZUS”) informacje o stanie należności i zobowiązań³ za IV kwartał 2015 r. Dane wykazane w tych informacjach były zgodne z ewidencją księgową i przekazują prawdziwy obraz należności i zobowiązań w Oddziale.

Na podstawie kontroli ksiąg rachunkowych, stanowiących podstawę sporządzenia ww. informacji, nie zidentyfikowano nieprawidłowości, które pozwoliłyby na stwierdzenie, że księgi te w odniesieniu do zapisów dotyczących należności i zobowiązań prowadzone były nieprawidłowo.

Ujawnione w toku kontroli NIK nieprawidłowości – polegające na nieterminowym wystawieniu ośmiu upomnień na kwotę 441,6 tys. zł, ośmiu przypadkach opóźnień w ustalaniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, spowodowanych błędami leżącymi po stronie Oddziału (w wyniku ww. opóźnień wypłacono odsetki w kwocie 2,8 tys. zł) oraz wprowadzeniu do ksiąg jednego dowodu księgowego na kwotę 135,8 tys. zł z błędną datą dokumentu – nie miały wpływu na realizację planu finansowego Oddziału.

¹ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2015 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna.

² Dz. U. z 2013 r. poz. 885, ze zm.

³ Na drukach sprawozdań Rb-N (sprawozdanie o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych) i Rb-Z (kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń).

III. Wyniki kontroli

1. Realizacja planu finansowego

1.1. Wykonanie przychodów i kosztów

Opis stanu
faktycznego

Projekt planu finansowego Oddziału na 2015 r. w zakresie kosztów działalności bieżącej przekazano do Centrali ZUS 30 czerwca 2014 r., a w zakresie przychodów – 11 lipca 2014 r., tj. w terminach określonych w „Zasadach opracowywania, monitorowania realizacji oraz zmian planu finansowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych⁴. Projekt ten przewidywał przychody własne w kwocie 7.173,9 tys. zł i koszty działalności bieżącej w kwocie 25.351,6 tys. zł.

Decyzją z 19 grudnia 2014 r. Członek Zarządu ZUS zatwierdził plan finansowy Oddziału na 2015 r., zakładający przychody, koszty działalności bieżącej i wydatki inwestycyjne w kwotach – odpowiednio – 7.174,0 tys. zł, 31.403,4 tys. zł i 1.167,1 tys. zł. Plan finansowy Oddziału nie obejmował kosztów nie powodujących skutków finansowych w Oddziale (kosztów amortyzacji naliczanej według stawek), kosztów w zakresie wynagrodzeń osobowych, dotyczących płac zasadniczych i funduszu nagród⁵, a także kosztów finansowych.

(dowód: akta kontroli str. 5-16, 710-718, 721-722)

Pismem z 21 stycznia 2015 r. Oddział został poinformowany o zatwierdzeniu przez Prezesa ZUS wysokości środków na wynagrodzenia w 2015 r. (79.213,3 tys. zł, z tego 75.563,6 tys. zł jako fundusz bazowy i 3.649,7 tys. zł jako fundusz nagród).

(dowód: akta kontroli str. 17-18)

W wyniku 104 zmian planu finansowego, wprowadzonych w 2015 r., zwiększono planowane:

- koszty działalności bieżącej o 102.055,9 tys. zł (do 133.459,3 tys. zł), w tym koszty: zużycia materiałów o 662,1 tys. zł (o 51,9%), najmu i utrzymania budynków, pomieszczeń i lokali o 641,0 tys. zł (o 20,0%), usług bankowych i pocztowych o 356,1 tys. zł (o 3,6%), usług remontowych budynków i pomieszczeń o 310,0 tys. zł (o 15,4%), szkoleń pracowników o 211,0 tys. zł (o 55,3%);
- wydatki inwestycyjne o 1.289,12 tys. zł (do 2.456,2 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 5-7, 18-39, 111-112, 724-725)

Zrealizowane przez Oddział w 2015 r.: przychody własne wyniosły 8.780,8 tys. zł, koszty – 137.261,0 tys. zł oraz wydatki inwestycyjne – 2.383,9 tys. zł (odpowiednio: 122,4%, 102,8% i 97,1% planu po zmianach).

(dowód: akta kontroli str. 5)

W 2015 r. plan finansowy Oddziału przekroczono w następujących pozycjach:

- wartości niematerialne i prawne (o 9,0 tys. zł, tj. o 1.131,3%), w wyniku ujęcia w kosztach 2015 r., na polecenie Centrali ZUS⁶, licencji na oprogramowanie Scala PC Player;
- wynagrodzenie osobowe pracowników (o 6,1 tys. zł, tj. 7,2%) i składki na ubezpieczenie społeczne (0,8 tys. zł, tj. o 5,4%) – z powodu nieujęcia w planie finansowym, zgodnie z pismem Prezesa ZUS z 5 stycznia 2011 r.⁷, nagrody z zakładowego funduszu nagród;

⁴ Wprowadzonych zarządzeniem nr 69 Prezesa ZUS z dnia 20 maja 2013 r.

⁵ Środki na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne (1.188,0 tys. zł) zostały określone wstępnie („zaliczkowo”).

⁶ Pismo z 12 stycznia 2016 r., na podstawie którego ujęto w kosztach Oddziału zakup dokonany przez Centralę ZUS.

⁷ Pismo z 5 stycznia 2011 r. znak: 992500/116/2011/T, w którym Prezes ZUS poinformował Dyrektora Oddziału, że nagroda z zakładowego funduszu nagród podlega zaliczeniu w koszty roku obrotowego, jednak nie zwiększa planu finansowego w tej pozycji.

- odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (o 1,9 tys. zł, tj. o 0,1%) z powodu wzrostu zatrudnienia.

(dowód: akta kontroli str. 5-8, 98, 113-128)

1.2. Wysokość i struktura przychodów

1.2.1. Przychody Oddziału ogółem w 2015 r. wyniosły 139.842,1 tys. zł i były niższe o 1.356,4 tys. zł (o 1,0%) od uzyskanych w 2014 r.

Przychody własne Oddziału w 2015 r. wyniosły 8.780,8 tys. zł i były wyższe o 1.606,8 tys. zł (o 22,4%) od planowanych i o 1.637,7 tys. zł (o 22,9%) od uzyskanych w 2014 r.

Najwyższe przychody własne osiągnięto z tytułu zwrotu kosztów egzekucyjnych (6.070,8 tys. zł – więcej o 870,8 tys. zł, tj. o 16,8% od planowanych) oraz innych przychodów operacyjnych (2.700,3 tys. zł – więcej o 739,2 tys. zł, tj. o 37,7% od planowanych).

Przychody własne niższe od planowanych (o 3,4 tys. zł, tj. o 26,0%) uzyskano z obsługi zadań zleconych – za wydawanie orzeczeń na podstawie art. 71 ustawy o sus⁸ (w projekcie planu założono, że liczba orzeczeń wzrośnie, w związku z rozszerzeniem katalogu zadań o „orzekanie o związku choroby ze szczególnymi właściwościami lub warunkami wykonywania czynności prokuratora, sędziego, sędziego Sądu Najwyższego”, jednak z powodu braku zleceń instytucji wskazanych w ww. przepisie wydano o 16 orzeczeń mniej, niż planowano).

Przychody własne wyższe od planowanych uzyskano z tytułu: zwrotu kosztów egzekucyjnych (o 870,8 tys. zł, tj. o 17,0%), wpływu zasądzonych kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego (o 166,4 tys. zł, tj. o 475,0%), dzierżawy oraz najmu budynków i lokali (o 92,6 tys. zł, tj. o 182,0%), sprzedaży pozostałych usług (o 40,1 tys. zł, tj. o 1.311,0%) oraz wynagrodzenia za terminowe wpłaty podatku (o 307,6 tys. zł, tj. o 18,0%)

(dowód: akta kontroli str. 5-7, 99-102, 131, 152-154)

W 2015 r. Oddział nie otrzymał dotacji budżetowych oraz nie uzyskał przychodów z nadwyżek przychodów własnych nad kosztami na rachunku bankowym.

(dowód: akta kontroli str. 129, 676)

1.2.2. Na 31 grudnia 2015 r. w Oddziale:

- nie wystąpiły (podobnie jak w na koniec 2014 r.) należności długoterminowe;
- należności krótkoterminowe wyniosły 2.122,6 tys. zł (w porównaniu ze stanem na koniec 2014 r. zmniejszyły się o 488,3 tys. zł, tj. o 18,7%). Składały się na nie głównie należności z tytułu pożyczek mieszkaniowych (2.039,9 tys. zł) oraz rozrachunków z odbiorcami z tytułu dostaw i usług (działalność operacyjna – 10,3 tys. zł);
- należności przeterminowane wyniosły 75,0 tys. zł, z tego z tytułu: zasądzonych kosztów postępowania procesowego – 67,2 tys. zł, dostaw i usług – 6,9 tys. zł oraz korekty wynagrodzeń – 0,9 tys. zł.

W celu odzyskania należności z tytułu dostaw i usług Oddział podejmował działania po zamknięciu okresu sprawozdawczego, w którym upływał termin zapłaty, a zasądzonych kosztów zastępstwa procesowego – po otrzymaniu prawomocnego wyroku sądowego.

We wszystkich 130 sprawach, dotyczących należności przeterminowanych z tytułu zasądzonych kosztów zastępstwa procesowego, wezwano stronę do zapłaty określonej wyrokiem kwoty. W 80 ww. sprawach (na kwotę 4,8 tys. zł) wystąpiono

⁸ Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121, ze zm.).

do sądu o nadanie klauzuli wykonalności, w 54 sprawach (na kwotę 41,5 tys. zł) wystawiono ostateczne wezwanie do zapłaty, a w 35 sprawach (na kwotę 31,6 tys. zł) skierowano sprawę do egzekucji przez komornika sądowego.

Badanie działań podejmowanych przez Oddział w celu wyegzekwowania 20 należności, na łączną kwotę 55,2 tys. zł (13 na kwotę 47,4 tys. zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, sześciu na kwotę 6,9 tys. zł z tytułu dostaw i usług oraz jednej na kwotę 0,9 tys. zł z tytułu korekty wynagrodzenia), wykazało że:

- należności z tytułu dostaw i usług zostały uregulowane,
- należność z tytułu korekty wynagrodzenia zostanie potrącona z wypłaty ekwiwalentu za niewykorzystany urlop,
- z należności z tytułu kosztów zastępstwa procesowego uregulowano 10,7 tys. zł, sporządzono siedem wniosków o nadanie klauzuli wykonalności, a w dwóch przypadkach wystosowano ostateczne wezwanie do zapłaty i sporządzono wniosek do komornika sądowego o wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 148-149, 161, 694-696, 699)

Badanie terminowości wystawiania upomnień i tytułów wykonawczych w stosunku do 113 należności przeterminowanych z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, na łączną kwotę 13.475,5 tys. zł wykazało, że:

- 105 upomnień, na łączną kwotę 13.032,9 tys. zł wystawiono w terminie do 90 dni od dnia powstania zaległości;
- 8 upomnień, na łączną kwotę 441,6 tys. zł wystawiono po 90 dniach (od 93 do 129 dni) od dnia powstania zaległości;
- 17 zaległości, na łączną kwotę 5 793,3 tys. zł zostało uregulowanych przez dłużników po wysłaniu upomnień;
- 83 tytuły wykonawcze, na łączną kwotę 6.813,6 tys. zł wystawiono w terminie do 45 dni od dnia doręczenia upomnienia;
- 7 tytułów wykonawczych, na łączną kwotę 589,3 tys. zł wystawiono w terminie od 48 dni do 68 dni od dnia doręczenia upomnienia, co jednak – jak wynika z wyjaśnień Dyrektora Oddziału – było spowodowane działaniami płatnika zmierzającymi do uregulowania należności, a w jednym przypadku problemem z potwierdzeniem doręczania korespondencji;
- w stosunku do 6 zaległości, na łączną kwotę 278,3 tys. zł nie wystawiono tytułów wykonawczych (upomnienia wysłano w lutym i w marcu 2016 r.).

(dowód: akta kontroli str. 244, 454-462, 704)

Według stanu na 31 grudnia 2015 r. w Oddziale należności przeterminowane z tytułu należnych składek wyniosły 1.595.293,4 tys. zł, z tego z tytułu składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (dalej: „FUS”) – 1.107.559,4 tys. zł, Fundusz Ubezpieczeń Zdrowotnych (dalej: „FUZ”) – 390.849,1 tys. zł, Fundusz Pracy (dalej: „FP”), Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (dalej: „FGŚP”) – 96.648,0 tys. zł i Fundusz Emerytur Pomostowych (dalej: „FEP”) – 236,9 tys. zł.

Głównymi przyczynami powstania przeterminowanych należności były: trudna sytuacja finansowa płatników (zatory płatnicze), ograniczona dostępność do kredytów obrotowych, kredytowanie działalności przez nieopłacanie składek, brak własnego kapitału przy rozpoczynaniu działalności gospodarczej, utrata zdolności do regulowania zobowiązań w wyniku nieszczęśliwych wypadków, brak zdolności do konkurencyjności cenowej na rynku, czynniki makroekonomiczne (wahania kursów walut), nieuczciwość kontrahentów oraz niska innowacyjność rodzinnych przedsiębiorstw w stosunku do przedsiębiorstw zagranicznych.

(dowód: akta kontroli str. 481-482)

W ramach działań zmierzających do wyegzekwowania należności z tytułu składek Oddział w 2015 r.: wysłał 81.332 upomnienia (wezwania do uregulowania należności na podstawie art. 15 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁹), wystawił 44.331 decyzji ustalających stan zadłużenia płatnika, stanowiących podstawę do wszczęcia przymusowego dochodzenia należności oraz wystawił 114.442 tytułów wykonawczych.

W ramach działań zabezpieczających Oddział w 2015 r. korzystał z narzędzi, służących do ustalenia stanu majątkowego zobowiązanego: systemów wewnętrznych do ustalenia wysokości pobieranego wynagrodzenia ze stosunku pracy, świadczenia emerytalnego, witryny internetowej OGNIVO do współpracy z bankami (ustalenie banku, w którym zobowiązany posiada rachunek), Centralnej Informacji Ksiąg Wieczystych (pozyskanie informacji o nieruchomościach płatnika), INFO-DANE (wycena pojazdów należących do dłużników), Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców (pozyskanie informacji o pojazdach zobowiązanego), bazy danych PESEL i Krajowej Ewidencji Podatników (uzyskanie informacji o danych teleadresowych zobowiązanego i danych o współmałżonku). W ramach korzystania z ww. narzędzi w 2015 r. m.in.: wystosowano 13.689 zapytań do Centralnej Informacji Ksiąg Wieczystych oraz 10.034 zapytania do Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców. W 1.604 przypadkach wezwano dłużników do ujawnienia majątku, udzielono 52 promesy zwolnienia spod zabezpieczenia, skierowano 1.563 wnioski do urzędów skarbowych o ustanowienie zastawu na nieruchomościach i 2.555 wniosków do sądu o wpis hipoteki.

W ramach działań podejmowanych przez Oddział w zakresie egzekwowania należności: wydano 105 decyzji określających odpowiedzialność spadkobiercy dłużnika, skierowano 66 wniosków do Wydziału Kontroli Płatników Składek o przeprowadzenie kontroli, skierowano 5 wniosków do komorników i 255 wniosków do naczelników urzędów skarbowych o wszczęcie egzekucji z ruchomości, skierowano 4 wnioski do sądu o ogłoszenie upadłości, wydano 437 decyzji przenoszących odpowiedzialność na osoby trzecie, skierowano 4 wnioski do naczelników urzędów skarbowych o wszczęcie egzekucji z nieruchomości, złożono 4 powiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa, skierowano 873 wnioski o wpis do Rejestru Dłużników Niewypłacalnych, złożono 6 wniosków o sądowy zakaz prowadzenia działalności, złożono 116 wniosków o ukaranie grzywną na podstawie art. 98 ustawy o sus.

(dowód: akta kontroli str. 482-484)

W 2015 r. do postępowania egzekucyjnego skierowano należności w kwocie 337.137,2 tys. zł. W wyniku działań egzekucyjnych Oddział odzyskał należności w kwocie 136.866,8 tys. zł (kwoty ściągnięte przez organ egzekucyjny), w tym w ramach egzekucji własnej 96.373,8 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 485)

W 2015 r. w Oddziale odpisano należności przedawnione na kwotę 36.710,9 tys. zł (1,6% zadłużenia płatników na 31 grudnia 2015 r.) na 4.744 kontach płatników (4% wszystkich kont z zadłużeniem), z tego: na kwotę 30.670,1 tys. zł z tytułu ubezpieczenia społecznego i na kwotę 6.040,8 tys. zł z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego. Przyczynami przedawnienia należności były: bezskuteczna egzekucja¹⁰ (23.245,1 tys. zł, tj. 63,3%), ogłoszenie upadłości dłużnika przed 1 stycznia 2003 r. (4.337,2 tys. zł, tj. 11,8%), prowadzone postępowania wyjaśniające z płatnikami, składanymi przez płatników korektami dokumentów po

⁹ Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2014 r. poz. 1619 ze zm.).

¹⁰ Zwrot tytułów z urzędów skarbowych z protokołem nieściągalności lub relacją (brak majątku zobowiązanego lub majątek o wartości nieprzewyższającej kosztów egzekucyjnych, niemożność ustalenia miejsca pobytu, wyjazd dłużnika za granicę, likwidacja podmiotu, wykreślenie z Krajowego Rejestru Sądowego, zgon płatnika).

okresie przedawnienia (4.832,0 tys. zł, tj. 13,2%), niepodjęcie działań egzekucyjnych z uwagi na brak doręczenia upomnienia, spowodowany częstymi zmianami siedziby płatnika, podawaniem fikcyjnych adresów prowadzenia działalności (2.946,4 tys. zł, tj. 8,0%), pozostałe przypadki (np. przeniesienie odpowiedzialności spółek na osoby bezdomne lub nieposiadające majątku, przeniesienie odpowiedzialności na spadkobierców do wysokości spadku, zgon płatnika, zgon spadkobierców – 1.350,2 tys. zł, tj. 3,7%).

(dowód: akta kontroli str. 485-486)

W 2015 r. w Oddziale umorzono 1.146 decyzjami należności z tytułu składek w kwocie 10.086,3 tys. zł, z tego 60 decyzjami, wydanymi na podstawie ustawy o sus należności w kwocie 1.056,7 tys. zł oraz 1.086 decyzjami, wydanymi na podstawie ustawy abolicyjnej¹¹ należności w kwocie 9.029,6 tys. zł (89,5%).

Badanie trzech decyzji, którymi umorzono należności w łącznej kwocie 110,0 tys. zł, nie wykazało nieprawidłowości. Umożnień dokonano na podstawie art. 28 ust. 3a ustawy o sus (dwie decyzje na łączną kwotę 65,8 tys. zł) i art. 28 ust 3 ww. ustawy (jedna decyzja na kwotę 45,2 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 449, 490)

W 2015 r. w Oddziale udzielono płatnikom ulg w postaci odroczenia dwóm płatnikom terminu płatności składek na łączną kwotę 118,9 tys. zł oraz rozłożenia 1.329 dłużnikom na raty płatności składek na łączną kwotę 24.619,0 tys. zł.

Badanie dwóch decyzji, którymi odroczone termin płatności składek na łączną kwotę 118,9 tys. zł oraz trzech decyzji, którymi rozłożono na raty płatność składek na łączną kwotę 2.047,1 tys. zł, nie wykazało nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 450, 451, 491, 699)

1.3. Wysokość i struktura kosztów

Koszty działalności bieżącej¹² w 2015 r. wyniosły 137.261,0 tys. zł i były wyższe od planowanych o 3.801,7 tys. zł, tj. o 5,0%. W porównaniu do 2014 r. koszty były wyższe o 1.140,2 tys. zł (o 0,8%).

Wydatki inwestycyjne Oddziału w 2015 r. wyniosły 2.383,9 tys. zł i były niższe o 72,3 tys. zł (o 2,9%) od planowanych. W porównaniu do 2014 r. wydatki inwestycyjne były niższe o 1.003,1 tys. zł (o 29,6%).

W 2015 r. największy udział w kosztach działalności bieżącej miały wynagrodzenia osobowe pracowników (90.835,7 tys. zł, tj. 66,2%), składki na ubezpieczenie społeczne (14.920,9 tys. zł, tj. 10,9%) oraz usługi pocztowe i bankowe (10.072,1 tys. zł, tj. 7,4%).

Koszty niższe od planowanych poniesiono m.in. z tytułu:

- usług zdrowotnych na rzecz osób ubiegających się o świadczenia rentowe: o 110,7 tys. zł (wykonano 77,0% planu), z powodu niewykorzystania środków na wykonanie dodatkowych badań diagnostycznych (8,1 tys. zł), konsultacje specjalistyczne (97,0 tys. zł) i obserwacje szpitalne (5,6 tys. zł);
- opłat i kosztów egzekucyjnych: o 617,0 tys. zł (wykonano 68,0% planu), z powodu m.in.: zwiększonej liczby zbiegów egzekucji prowadzonych przez

¹¹ Ustawa z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 r. poz. 1551), obowiązywała do 15 stycznia 2015 r.

¹² Koszty według rodzajów (142.606,9 tys. zł) i koszty związane z osiągnięciem przychodów (189,3 tys. zł) z wyłączeniem następujących kont: „Amortyzacja środków trwałych według stawek” (4.688,7 tys. zł), „Amortyzacja środków trwałych – jednorazowa” (755,4 tys. zł), „Wartość netto zlikwidowanych środków trwałych” (1,0 tys. zł), „Aktualizacja wartości należności” (51,7 tys. zł), „Utworzenie rezerw na niewykorzystane urlopy pracownicze” (38,4 tys. zł), „Pozostałe inne koszty operacyjne” (0,0 tys. zł) w łącznej kwocie 5.535,2 tys. zł.

- urzędy skarbowe z egzekucją komorników sądowych, zmian sposobu prowadzenia egzekucji oraz mniejszych opłat porto (o 492,6 tys. zł);
- szkoleń pracowników: o 265,6 tys. zł (wykonano 55,0% planu), m.in. w wyniku niższych cen szkoleń zaproponowanych przez oferentów.

(dowód: akta kontroli str. 5-7, 83-98, 154-159)

Największy wzrost kosztów, w stosunku do poniesionych w 2014 r. nastąpił z tytułu:

- wynagrodzenia radców prawnych: o 27,9 tys. zł, tj. o 99,8 %, w związku ze zwiększoną windykacją należności z tytułu kosztów zastępstwa procesowego;
- zakupu usług zdrowotnych: o 47,2 tys. zł, tj. o 81,1%, m.in. z powodu sfinansowania w 2015 r. kosztów mammografii dla pracowników.

(dowód: akta kontroli str. 8)

Koszty wynagrodzeń osobowych (90.835,7 tys. zł) były wyższe o 227,6 tys. zł (o 0,3%), wynagrodzeń bezosobowych (170,0 tys. zł) o 14,8 tys. zł (o 9,5%), a pozostałych wynagrodzeń (55,9 tys. zł) o 27,9 tys. zł (o 99,8%) od poniesionych w 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 5-7)

Z wyjaśnień Dyrektor Oddziału wynika, że:

- wzrost wynagrodzeń osobowych spowodowany był wzrostem wypłat jednorazowych odpraw emerytalnych, nagród jubileuszowych, wynagrodzeń zasadniczych (od 1 lipca 2015 r. – w związku z realizacją „porozumienia w sprawie zakończenia sporu zbiorowego” z 25 czerwca 2015 r.) oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego – w związku ze wzrostem wynagrodzeń, przy spadku wypłaconych nagród indywidualnych;
- na wzrost wynagrodzeń bezosobowych miało wpływ zatrudnienie na tydzień ośmiu osób dla utrzymania czystości obiektów w związku z upadłością firmy wykonującej usługi sprzątania, wzrost liczby opinii lekarzy konsultantów i psychologów, niezbędnych do zgromadzenia pełnej dokumentacji dla celów wydania orzeczenia o niezdolności do pracy i świadczenia rehabilitacyjnego.
- na wzrost pozostałych wynagrodzeń (dodatkowe wynagrodzenie radców prawnych) wpłynęła wysokość kosztów dodatkowych wynagrodzeń wypłaconych radcom prawnym z tytułu zastępstwa w postępowaniu sądowym.

(dowód: akta kontroli str. 702-703)

Badanie kosztów w kwocie 11.215,2 tys. zł¹³, stanowiących 8,0% kosztów bieżących i wydatków inwestycyjnych Oddziału, wykazało, że środki wydatkowano zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wyboru trybu udzielania zamówień publicznych lub wyłączeń stosowania Prawa zamówień publicznych¹⁴.

(dowód: akta kontroli str. 636-640, 648)

Badanie dobranych celowo trzech postępowań, w wyniku których udzielono zamówień na łączną kwotę 966,5 tys. zł, z tego:

- dwóch przeprowadzonych w trybie przetargu nieograniczonego (216,4 tys. zł – „Remont dachu z wymianą poszyci i opierzeń w Inspektoracie ZUS w Sztumie” i 408,7 tys. zł – „Przebudowa Sali Obsługi Klienta w budynku Inspektoratu ZUS w Kwidzynie”);

¹³ Koszty poniesione na podstawie 157 zapisów księgowych (128 zapisów na kwotę 8.831,3 tys. zł stanowiły koszty bieżące, a 29 zapisów na kwotę 2.383,9 tys. zł wydatki inwestycyjne), dobranych losowo z zastosowaniem metody monetarnej MUS (metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji) spośród 3.938 zapisów o łącznej wartości 29.222,0 tys. zł, odpowiadających pozapłacowym kosztom i wydatkom inwestycyjnym Oddziału.

¹⁴ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164).

– jednego przeprowadzonego w trybie zamówienia z wolnej ręki (341,4 tys. zł – „Roboty dodatkowe do zadania Remont korytarzy w Oddziale ZUS w Gdańsku”); wykazało, że zostały one przeprowadzone zgodnie z przepisami Prawa zamówień publicznych i obowiązującymi w Oddziale procedurami. Podstawą zaangażowania środków były plany działalności Oddziału na 2015 r. i umowy zawarte po przeprowadzonych postępowaniach. Środki na sfinansowanie umów ujęto w planie finansowym Oddziału. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności, skutkujących zapłaceniem odsetek lub kar umownych. Koszty realizacji badanych zamówień w 2015 r. wyniosły 602,2 tys. zł, natomiast wydatki 402,2 tys. zł. Rozliczenia finansowe prawidłowo ujęto w księgach rachunkowych.

(dowód: akta kontroli str. 158, 654-666)

Z wyjaśnień Dyrektora Oddziału wynika, że w Oddziale przeprowadzano analizy potrzeb i działań oszczędnościowych, w efekcie których dokonano zmniejszenia kosztów działalności Oddziału. W ramach posiadanych etatów i funduszu wynagrodzeń dokonano reorganizacji w pionie dochodów i w pionie emerytalno-rentowym. Ponadto działania oszczędnościowe Oddziału polegały m.in. na odzyskiwaniu z archiwów segregatorów i kartonów archiwizacyjnych, przeprowadzeniu renowacji zniszczonych mebli, sukcesywnym zakupie żarówek energooszczędnych (oszczędności przy zakupie 500 żarówek w 2015 r. wyniosły około 4,3 tys. zł, a docelowo wyniosą około 15,9 tys. zł), odświeżaniu pomieszczeń biurowych systemem gospodarczym (koszty zakupu materiału i robocizna zatrudnionych w Oddziale rzemieślników – oszczędności z tytułu malowania w tym systemie 23 pokoi biurowych w końcu 2015 r. wniosły około 47 tys. zł), zmianie (z ogrzewania olejowego na ogrzewanie z sieci miejskiej) systemu ogrzewania Inspektoratu Kwidzyn (co spowodowało spadek kosztów w 2015 r. o ponad 20 tys. zł), selekcji odpadów komunalnych (oszczędność opłat za gospodarowanie tymi odpadami wynosi ponad 8 tys. zł rocznie). Analiza potrzeb i możliwych oszczędności w zakresie usług napraw i konserwacji biurowych urządzeń drukujących wpłynęła na spadek kosztów w 2015 r. w ww. zakresie na poziomie ponad 120 tys. zł (odstąpienie od napraw zużytych drukarek i otrzymanie uzupełnienia zasobów z zaopatrzenia centralnego, naprawy sprzętu we własnym zakresie, zawarcie bardziej korzystnych umów serwisowych).

(dowód: akta kontroli str. 701-702)

Rekomendowany stan zatrudnienia w Oddziale na 31 grudnia 2015 r. wynosił 1.970,5 etatów, a na wynagrodzenia w Oddziale Centrala ZUS zaplanowała 84.743,3 tys. zł (bez nagród z Zakładowego Funduszu Nagród)¹⁵. Przeciętne zatrudnienie w Oddziale w 2015 r. wyniosło 1.963,3 etatów i w porównaniu do 2014 r. było niższe o 2,9 etatu. Spadek zatrudnienia nastąpił na stanowiskach administracyjnych (o 2,4 etatu) i robotniczych (o 0,5 etatu).

W 2015 r. na wynagrodzenia wydatkowano 90.835,7 tys. zł tj. o 227,6 tys. zł (o 0,3%) więcej niż w 2014 r. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie wyniosło 3.855,50 zł i w porównaniu do 2014 r. było wyższe o 15,31 zł (o 0,4%).

W 2015 r. spadek przeciętnego wynagrodzenia odnotowano na stanowiskach kierownictwa Oddziału (o 496,66 zł, tj. o 3,9%), głównego lekarza orzecznika (o 166,67 zł, tj. o 1,3%) i stanowiskach robotniczych (o 144,22 zł, tj. o 3,8%), a wzrost na stanowiskach administracyjnych (o 15,81 zł, tj. o 0,4%) i głównego księgowego (o 266,67 zł, tj. o 2,2%).

(dowód: akta kontroli str. 17, 674)

¹⁵ Oddział nie dysponował danymi dotyczącymi planu zatrudnienia i wynagrodzenia w podziale na poszczególne stanowiska.

Zobowiązania Oddziału na koniec 2015 r. wyniosły 17.127,1 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2014 r. były niższe o 713,5 tys. zł, tj. o 4,0%. Składały się na nie zobowiązania długoterminowe (21,0 tys. zł – wadia, zabezpieczenia wykonania umów, kaucje powyżej 12 miesięcy) i krótkoterminowe (7.106,1 tys. zł), m.in. z tytułu dostaw i usług o okresie wymagalności do 12 miesięcy (2.502,7 tys. zł), podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń (7.169,9 tys. zł, z tego 1.308,9 tys. zł z tytułu podatków i opłat oraz 5.861,0 tys. zł z tytułu składek ZUS) i wynagrodzeń (4.705,8 tys. zł). W 2015 r. w Oddziale nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(dowód: akta kontroli str. 136-139, 148-151, 163-180)

W 2015 r. Oddział wypłacił 54 osobom odsetki z tytułu opóźnień w ustalaniu prawa do świadczeń i ich wypłacie w kwocie 254,2 tys. zł¹⁶ (w porównaniu z 2014 r. nastąpiło zmniejszenie o 673 liczby wypłat z ww. tytułu oraz o 4.459,8 tys. zł kwoty wpłaconych odsetek), z tego z powodu:

- wydania decyzji i wypłaty świadczenia po terminie ustawowym: 4 przypadki na kwotę 0,02 tys. zł (w 2014 r. 1 przypadek na kwotę 0,02 tys. zł);
- błędów spowodowanych przez ZUS: 8 przypadków na kwotę 2,8 tys. zł (w 2014 r. 14 przypadków na kwotę 14,0 tys. zł);
- wykonania wyroków sądowych: 8 przypadków na kwotę 24,0 tys. zł, w tym 5 na kwotę 16,1 tys. zł w związku ze zmianą orzeczenia lekarskiego (w 2014 r. 60 przypadków na kwotę 291,1 tys. zł, w tym 5 na kwotę 12,7 tys. zł w związku ze zmianą orzeczenia lekarskiego);
- innych przyczyn: 34 przypadki na kwotę 227,4 tys. zł (w 2014 r. 651 przypadków na kwotę 4.408,7 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 492-635)

W 2015 r. Oddział nie dokonywał wydatków finansowanych z budżetu środków europejskich.

(dowód: akta kontroli str. 636-640, 648, 676)

Osiągnięte przez Oddział efekty rzeczowe polegały m.in. na:

- w obszarze świadczeń: zmniejszeniu środków wydatkowanych na przekazy pocztowe i wdrożeniu świadczeń wpłacanych na konta bankowe, m.in. w wyniku działań informacyjno-promocyjnych w ramach umowy o współpracy z bankami;
- w obszarze wsparcia: dzięki zakupowi sprzętu do Systemu Poczta-Biuro¹⁷, drukarek i urządzeń wielofunkcyjnych¹⁸ oraz stacji roboczych¹⁹ wyeliminowano sprzęt bez gwarancji i serwisu, uzyskano większe zasoby dyskowe, wyższą moc obliczeniową i większą wydajność, zapewniono usługi serwisowe i dostawy materiałów eksploatacyjnych, umożliwiono wdrożenie nowych technologii;
- w obszarze administracyjno-gospodarczym: m.in. przebudowano wejście główne w budynku Oddziału (usunięto bariery architektoniczne utrudniające dostęp niepełnosprawnym do sali obsługi klienta i biur), przebudowano salę obsługi klienta w Inspektoracie w Kwidzynie, wykonano dokumentację projektowo-kosztową przebudowy sali obsługi klienta w Inspektoracie w Tczewie, poprawiono komunikację wewnętrzną i zewnętrzną przez modernizację centrali telefonicznej w Oddziale.

(dowód: akta kontroli str. 688-690)

¹⁶ Formularze St-7: Informacja w wypłacie świadczeń pozaubezpieczeniowych i odsetek za zwłokę za 2015 r.

¹⁷ Obudowa serwera i 4 serwery Blade, macierz dyskowa HP MSA, 14 serwerów Rack HP o łącznej wartości 305,5 tys. zł.

¹⁸ 21 drukarek oraz 85 urządzeń wielofunkcyjnych o wartości 376,9 tys. zł.

¹⁹ 242 sztuk wraz monitorami o łącznej wartości 489,4 tys. zł.

W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie realizacji planu finansowego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Osiem upomnień na łączną kwotę 441,6 tys. zł wystawiono po upływie 90 dni (od 93 do 129 dni) od powstania zaległości, co było niezgodne z § 5 rozporządzenia w sprawie trybu postępowania wierzycieli²⁰, w myśl którego wierzyciel niezwłocznie doręcza zobowiązanemu upomnienie. Było to również niezgodne z § 14 ust. 2 „Zasad rozliczania konta płatnika składek na podstawie dokumentacji zaksięgowanej na koncie płatnika w KSI ZUS”²¹, zgodnie z którym w przypadku stwierdzenia na koncie płatnika składek zadłużenia w kwocie przewyższającej wysokość kosztów upomnienia, należności z tytułu składek kieruje się w cyklu kwartalnym do ich przymusowego dochodzenia.

Z wyjaśnień Dyrektor Oddziału wynika m.in., że należność powinna być kierowana do przymusowego dochodzenia raz na kwartał, a unormowania prawne i funkcjonalność aplikacji, w oparciu o którą wystawiane są tytuły wykonawcze, wprowadzają zasadę wystawiania tytułów czteropozycyjnych (obejmujących należności na dany fundusz za cztery okresy rozliczeniowe) i w takim przypadku stosowane są również upomnienia czteropozycyjne.

(dowód: akta kontroli str. 200, 222, 460, 705)

Zdaniem NIK z ww. wewnętrznych przepisów ZUS wynika termin graniczny na wystawienie upomnienia. Ponadto oczekiwanie z jego wystawieniem na powstanie zaległości za cztery okresy rozliczeniowe jest niezgodne z wynikającym z ww. przepisu rozporządzenia w sprawie trybu postępowania wierzycieli nakazem doręczania upomnienia niezwłocznie.

2. Oddział na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy o sus wypłacił (w 8 przypadkach) odsetki w łącznej kwocie 2,8 tys. zł za opóźnienia w ustalaniu prawa do świadczeń i ich wypłacie przy emeryturach i rentach – spowodowane błędami leżącymi po stronie Oddziału.

Dyrektor Oddziału wyjaśniła, że w stosunku do pracowników, którzy przyczynili się do wypłaty odsetek podjęto następujące działania: w czterech przypadkach pracowników pouczono i przeprowadzono z nimi rozmowy dyscyplinujące, a w jednym przypadku – zmniejszono kwotę nagrody kwartalnej. W pozostałych trzech przypadkach na dzień ujawnienia nieprawidłowości osoby, które przyczyniły się do ich powstania nie pracowały już w Oddziale.

(dowód: akta kontroli str. 493-574, 707a-707b)

2. Księgi rachunkowe

Księgi rachunkowe w Oddziale prowadzono w oparciu o zatwierdzoną przez Prezesa ZUS politykę rachunkowości²².

Ze zbioru zapisów księgowych z datą księgowania do 31 grudnia 2015 r. włącznie, dotyczących pozapłacowych kosztów i wydatków inwestycyjnych Oddziału o łącznej wartości 29.222,0 tys. zł (z tego 26.570,4 tys. zł stanowiły wydatki bieżące, a 2.651,6 tys. zł wydatki inwestycyjne) dobrano do badania 125 zapisów księgowych

²⁰ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 maja 2014 r. w sprawie trybu postępowania wierzycieli należności pieniężnych przy podejmowaniu czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 656), obowiązywało do 31 grudnia 2015 r. Ww. zaległości mieściły się w zakresie przedmiotowym objętym ww. przepisem.

²¹ Przyjętych Zarządzeniem Nr 12 Prezesa ZUS z 6 lutego 2014 r. w sprawie wprowadzenia „Zasad rozliczania konta płatnika składek na podstawie dokumentacji zaksięgowanej na koncie płatnika w KSI ZUS” i zmienionych Zarządzeniem Nr 74 Prezesa ZUS z 8 grudnia 2015 r.

²² „Polityka rachunkowości Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jako osoby prawnej”, stanowiąca załącznik do zarządzenia Nr 8 Prezesa ZUS z dnia 30 stycznia 2015 r.

o łącznej wartości 9.732,0 tys. zł, wylosowanych metodą monetarną²³ i 32 zapisów na łączną kwotę 1.483,0 tys. zł dobranych celowo w wyniku analizy zapisów księgowych. Ww. dowody i odpowiadające im zapisy księgowe poddano badaniu według następujących kryteriów:

- spełnienia wymogów formalnych dotyczących poprawności dowodów oraz zapisów księgowych, kompletności i poprawności w zakresie kontroli bieżącej i dekretacji, kompletności i poprawności formalnej zapisu dowodu w dzienniku/księdze głównej (badanie zgodności),
- prawidłowości ewidencji transakcji w zakresie: prawidłowości wartości transakcji, okresu księgowania, ujęcia na kontach syntetycznych i analitycznych, ponadto sprawdzeniu podlegało czy zdarzenia gospodarcze miały miejsce w danym okresie sprawozdawczym oraz czy zobowiązania (płatności) zostały uregulowane w terminie (badanie wiarygodności).

W wyniku przeprowadzonego badania zgodności i badania wiarygodności nie stwierdzono nieprawidłowości. Stosowany system finansowo-księgowy nie zawierał daty dokonania operacji gospodarczej, wymaganej przepisami art. 23 ust. 2 ustawy o rachunkowości²⁴. Operacje gospodarcze przypisane były do właściwych okresów rozliczeniowych na podstawie „daty księgowania” (zapisu).

Z wyjaśnień Dyrektor Oddziału wynika, że zapisy w ewidencji księgowej były zgodne z Zarządzeniem Nr 65 Prezesa ZUS z dnia 6 maja 2013 r. w sprawie ustalenia dokumentacji opisującej System Wspomagania Ekonomiki Zakładu, wykorzystywany w ZUS do prowadzenia rachunkowości. W związku z powyższym Oddział nie zgłaszał uwag do Centrali ZUS w sprawie braku daty operacji gospodarczej w zapisach księgowych.

(dowód: akta kontroli str. 639-653, 709, 719-720, 726-734)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie badania ksiąg rachunkowych stwierdzono nieprawidłowość, polegającą na wprowadzeniu – jak wynika z wyjaśnień Dyrektor Oddziału, w wyniku błędu pracownika komórki merytorycznej – jednego dowodu księgowego na kwotę 135,8 tys. zł z błędną datą dokumentu.

(dowód: akta kontroli str. 642-647, 687)

3. Sprawozdania

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z polityką rachunkowości Oddział sporządził na dzień kończący rok obrotowy sprawozdanie finansowe, w skład którego weszły: bilans, rachunek zysków i strat w wariantcie porównawczym, rachunek przepływów pieniężnych sporządzany metodą pośrednią i zestawienia do informacji dodatkowej.

Ponadto w 2015 r. kwartalnie sporządzano i przekazywano do Centrali ZUS informacje o stanie należności i zobowiązań²⁵. Dane wykazane w informacjach o stanie należności i zobowiązań za IV kwartał 2015 r., przekazanych do Centrali ZUS, były zgodne z ewidencją księgową.

(dowód: akta kontroli str. 135,182-190, 733)

W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie sprawozdawczości nie stwierdzono nieprawidłowości.

²³ Prawdopodobieństwo wylosowania dowodu księgowego jest proporcjonalne do wartości operacji udokumentowanej tym dowodem. Ryzyko statystyczne określono na poziomie 15%, przy założeniu, że łączne ryzyko kontroli wynosiło 2%, ryzyko nieodłączne było średnie a dopuszczalny tolerowany poziom nieprawidłowości – próg istotności wynosił 0,75%

²⁴ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330, ze zm.).

²⁵ Na drukach sprawozdań Rb-N (sprawozdanie o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych) i Rb-Z (kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń).

4. Wykonanie zadań

Oddział realizował w 2015 r. zadania w zakresie poboru składek i wypłaty świadczeń FUS, FEP, FUZ oraz FP i FGSP.

Oddział dokonał w 2015 r. przypisu należności z tytułu składek na łączną kwotę 9.754.977,2 tys. zł (o 472.469,5 tys. zł, tj. o 5,1% większą niż w 2014 r.), z tego na:

- FUS: 962.569,5 tys. zł (o 349.082,9 tys. zł, tj. o 5,3% więcej niż w 2014 r.);
- FUZ: 2.298.871,5 tys. zł (o 103.085,2 tys. zł, tj. o 4,7% więcej niż w 2014 r.);
- FP i FGSP: 479.525,3 tys. zł (o 20.583,4 tys. zł, tj. o 4,5% więcej niż w 2014 r.);
- FEP: 14.010,9 tys. zł (o 282,0 tys. zł, tj. o 2,0% mniej niż w 2014 r.).

Łączne wpływy środków z ww. tytułów w 2015 r. wyniosły 9.745.334,6 tys. zł (o 588.380,2 tys. zł, tj. o 6,4% więcej niż w 2014 r.), z tego z tytułu składek na:

- FUS: 6.959.606,2 tys. zł (o 439.461,3 tys. zł, tj. o 6,3% więcej niż w 2014 r.);
- FUZ: 2.287.234,9 tys. zł (o 121.501,4 tys. zł, tj. o 5,3% więcej niż w 2014 r.);
- FP i FGSP: 482.004,4 tys. zł (o 25.840,2 tys. zł, tj. o 5,4% więcej niż w 2014 r.);
- FEP: 16.489,2 tys. zł (o 1.577,3 tys. zł, tj. o 11,3% więcej niż w 2014 r.).

W zakresie ściągłości składek (relacja wpływów do przypisów) Oddział uzyskał w 2015 r. wskaźniki: FUS – 0,9996; FUZ – 0,9949; FP i FGSP – 1,0052 i FEP – 1,1769 (w 2014 r. ww. wskaźniki wyniosły odpowiednio: 0,9859, 0,9863, 0,9939 i 1,0444).

(dowód: akta kontroli str. 697-698)

Działalność Oddziału oceniania była przez Centralę ZUS na podstawie Zarządzeń Prezesa ZUS: Nr 6 z 14 stycznia 2014 r. w sprawie wprowadzenia „Zasad dokonywania oceny i monitoringu pracy oddziałów w zakresie realizacji zadań podstawowych oraz zadań dodatkowych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych”²⁹ oraz Nr 57 z 13 października 2014 r. w sprawie zasad wprowadzenia „Zasad prowadzenia benchmarkingu kosztów i zasobów w Zakładzie ubezpieczeń Społecznych”. Na podstawie ww. zarządzeń ocenie podlegały: obsługa klientów, ubezpieczenia i składki, realizacja dochodów, kontrola płatników składek, świadczenia emerytalno-rentowe, zasiłki, orzecznictwo lekarskie i wsparcie. Oddział przekazywał również do Centrali ZUS sprawozdania statystyczne z działalności zgodnie z przepisami ustawy o statystyce publicznej³⁰ oraz przepisami wewnętrznymi.

(dowód: akta kontroli str. 682-687)

W 2015 r. w Oddziale przeprowadzono: 4 kontrole zewnętrzne (dwie przez Państwową Inspekcję Pracy i po jednej przez urząd kontroli skarbowej i Urząd Zamówień Publicznych), 3 postępowania w zakresie czynności doradczych (przez Departament Audytu Centrali ZUS), 6 kontroli funkcjonalnych Departamentów Centrali ZUS, 47 kontroli funkcjonalnych przeprowadzonych przez komórki merytoryczne Oddziału oraz 10 kontroli instytucjonalnych.

Dyrektor Oddziału wyjaśniła, że materiały pokontrolne były analizowane przez osoby nadzorujące pracę poszczególnych jednostek Oddziału i jednostek terenowych oraz omawiane na nadzorach, w których uczestniczyli kierownicy inspektoratów oraz kierownicy komórek merytorycznych. W uzasadnionych wypadkach kierowano pisma, zalecenia i rekomendacje do Inspektoratów i Wydziałów Oddziału oraz tworzone wewnętrzne procedury obejmujące zagadnienia merytoryczne oraz techniczne. Materiały pokontrolne wskazują Oddziałowi kierunki działań naprawczych i obszary, które winny być objęte szczególnym nadzorem. W celu

²⁹ Zmienione Zarządzeniami Nr 30 z 3 czerwca 2014 r. i Nr 12 z 2 lutego 2015 r. Prezesa ZUS w tej samej sprawie.

³⁰ Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2012 r. poz. 591 ze zm.).

zminimalizowania ryzyka błędów w tych obszarach osobom sprawującym nadzór zlecano przeprowadzenie dodatkowych działań kontrolnych i sprawdzających.

(dowód: akta kontroli str. 676-680)

W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie wykonania zadań nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Wnioski

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³¹ wnioskuję o podjęcie działań w celu wyeliminowania przypadków:

- 1) błędów we wprowadzaniu przez komórkę merytoryczną dowodów księgowych do systemu finansowo-księgowego,
- 2) opóźnień w wystawianiu upomnień,
- 3) opóźnień w ustalaniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, spowodowanych błędami pracowników.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora jednostki organizacyjnej Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

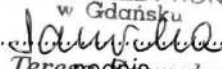
Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 25 kwietnia 2016 r.

Kontroler
Małgorzata Szafran
główny specjalista kontroli państwowej

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku
p.o. Dyrektora
Zup.
p.o. WICEDYREKTORA DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku

Teresa Wicicka
podpis

³¹ Dz. U. z 2015 r., poz.1096.